

obč. zák., i osobám ze služebnosti oprávněným a hypotekárním věřitelům. Z toho plyne, že úmyslem zákonodárce bylo nepřiznati těmto osobám oprávnění podle druhého odstavce § 364 obč. zák. a tudíž rovněž ne nároky na náhradu škody podle § 364 a) obč. zák., kteréžto ustanovení, jak bylo vyloženo, jest jen rozšířením omezení práv sousedských vůči zařízením horním a zařízením úředně schváleným, neboť si nelze jinak vysvětliti, proč by byl zákonodárce, jemuž byl vzorem pro ustanovení o právu sousedském německý zákoník občanský, nebyl převzal i uvedená další ustanovení německého občanského zákoníka, kdyby byl chtěl ochranu práva sousedského poskytnouti i osobám jinak věcně oprávněným. Jest proto vycházeti z toho, že podle platného práva přísluší oprávnění podle druhého odstavce § 364 obč. zák. a tudíž i nároky na náhradu škody podle § 364 a) obč. zák. jen vlastníku nemovité věci a jejího příslušenství a nikoliv osobám jinak věcně oprávněným. Nepřiznává-li zákonodárce nároky ty osobám věcně oprávněným mimo vlastníka, nebylo ani úmyslem zákonodárce přiznati je nájemci a pachtýři jako osobám pouze obligačně oprávněným.

II. Další otázkou je, zda nárok podle § 364 a) obč. zák. jest osobním právem vlastníka poškozeného nemovitosti, či zda je právem věcným. Při řešení této otázky jest vycházeti z toho, že jde o nárok na náhradu škody. Nárok na náhradu škody může příslušet jen tomu vlastníku, v jehož majetku zásahem horního podniku nebo úředně schváleného zařízení škoda vzešla. Stejně nároky musí ovšem příslušet i universálním nástupcům poškozeného vlastníka, nikoliv však jeho singulárním nástupcům, leč by na ně také tyto nároky přešly²⁾.

III. Ježto, jak bylo vyloženo pod I., zamýšlel zákonodárce druhým odstavcem § 364 obč. zák. a § 364 a) chrániti jen nemovitý majetek, lze se proto podle § 364 a) obč. zák. domáhati náhrady škody jen pro poškození nemovité věci a jejího příslušenství, nevztahuje se však ustanovení § 364 a) obč. zák. na poškození věcí movitých a lidí.

IV. Tímto rozhodnutím byly řešeny toliko nároky na náhradu škody dle § 364 a) obč. zák. a nejsou tím dotčeny nároky na náhradu škody dle všeobecných předpisů, uvedených v hlavě XXX. obč. zák.

Čís. 16981.

Na Československé obilní společnosti se nelze domáhati pořadem práva ani, aby se zdržela zákazu vydávati kontrolních známek podle § 15 vlád. nař. č. 168/1935 Sb. z. a n., ani aby je vydala.

(Rozh. ze dne 14. června 1938, R I 789/38.)

Žalobce, provozující mlynářskou živnost, se na žalované Československé obilní společnosti domáhá žalobou, aby bylo uznáno právem:

²⁾ Stejně rozhodnutí čis. 4775 Sb. n. s., Weizsäcker, str. 141, Herbatschek, str. 98—101.

1. že jest žalovaná povinna zdržeti se zákazu dne 20. ledna 1937 proti žalobci vydaného o vydávání kontrolních známek ve smyslu § 15 vlád. nařízení č. 168/1935 Sb. z. a n., 2. učiniti opatření, aby žalobcovu mlýnu byly vydány kontrolní známky (plomby), bez nichž nesmí býti z žalobcova mlýna vyklizeno zboží, na jehož označení byly známky vydány, a to ve smyslu § 15 vládního nařízení č. 168/1935 Sb. z. a n., 3. vydávati žalobci, počínaje dnem 1. února 1937 až nadále, kontrolní známky (plomby), bez kterýchž známek nesmí býti z mlýna vyklizeno zboží, na jehož označení byly známky vydány, 4. vydati žalobci 2203 kusů plomb (kontrolních známek), znějících na určité mlynářské výrobky, jak jest předepsáno vyhláškou Československé obilní společnosti č. 7/III. pro měsíc únor, duben a květen 1937, 5. pověřiti Ústřední, nákupní a prodejní družstvo obchodních mlýnů v republice Československé, zapsané společenstvo s r. o. v P., vydáním 2203 kusů plomb (kontrolních známek), znějících na určité mlynářské výrobky, jak jest předepsáno vyhláškou Československé obilní společnosti č. 7/III. pro měsíc únor, duben, květen 1937. K odůvodnění žaloby přednesl, že mu bylo stanoveno základní množství obchodního mletí pro jeho podnik ve smyslu vlád. nařízení č. 168/1935 Sb. z. a n., a to pšenice 4.017 q a žita 3.226 q, že si objednal jako člen Ústředního nákupního a prodejního družstva obchodních mlýnů dne 27. ledna 1937 kontrolní známky (plomby), bez nichž nesmí dle § 15 téhož nařízení býti ze mlýna vyklizeno zboží, t. j. uvedeny do oběhu mlýnské výrobky pšenice a žita; dále tvrdil, že tyto plomby nedostal proto, že žalovaná zakázala jejich vydání dne 20. ledna 1937 z toho důvodu, že žalobce jí nepodepsal komisionářskou smlouvu, pokud se týče, že připojil ověřené prohlášení, že se smlouvou tou nesouhlasí, a že mu žalovaná také dne 18. února 1937 oznámila, že mletí může býti provozováno jen za podmínek stanovených jí — žalovanou — ve smlouvě vypracovaných podle ustanovení § 20 vlád. nař. č. 137/1934 ve znění vlád. nař. č. 219/1936 Sb. z. a n. Žalobce má za to, že uvedený zákaz je protiprávní a nezákonný, že nárok na vydání kontrolních známek, nehledíc na to, že nedošlo k podpisu komisionářské smlouvy, že jest oprávněn ve své živnosti provozovati obchodní mletí, a žádá odsouzení žalované dle prosby žalobní. Žalovaná vznesla mimo jiné námitku nepřipustnosti pořadu práva, kterou p r v ý s o u d zamítl z důvodu, že jde o nárok soukromoprávní, uplatněný vůči soukromé akciové společnosti, při čemž nerozhoduje, zda právní pramen, o nějž je žaloba opřena, je pramenem veřejnoprávním, či nikoli. K rekursu žalované r e k u r s n í s o u d změnil usnesení prvního soudu, zrušil předchozí řízení jako zmatečné, vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva a žalobu zamítl v podstatě z toho důvodu, že zákaz žalovanou vydaný lze zkoumati jen pořadem stolic správních, jeho zkoumání se vymyká působnosti řádných soudů, a že otázka oprávněnosti i provozu živnosti mlynářské hledíc na předpisy vlád. nař. č. 137/1934 ve znění vlád. nař. č. 156/1935 a 219/1936 Sb. z. a n. je otázkou veřejnoprávní a nikoli rázu soukromého.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Se závěrem rekursního soudu je v podstatě souhlasiti, aniž je třeba se obíratí otázkou, zda žalovaná jako akciová společnost je zvláštní právní útvar s charakterem správního úřadu, anebo náhražkou státního úřadu, za jakou ji pokládá rekursní soud, čemuž stěžovatel odporuje, poněvadž pro otázku příslušnosti soudů a správních úřadů je rozhodující obor práva v objektivním slova smyslu, jímž je ovládán životní poměr, jenž jest předmětem úřední činnosti, o kterou jde (Dr. Pražák: Spory o příslušnost, str. 90 a násl.); rozhoduje povaha objektivní normy, upravující určitý životní poměr, její právní podstata nehledíc na to, zda se nalézá v zákoníku občanském nebo v zákoně správním, dle ní nutno posuzovati a zjistiti povahu práva v subjektivním smyslu a nelze přisvědčiti názoru, že by tehdy, když se někdo dovolává pro svůj nárok ochrany práva soukromého, již tím samým patřilo rozhodnutí o něm do působnosti soudů. Dokladem toho jsou předpisy §§ 364, 365 obč. zák., kdy z důvodu veřejného zájmu jest právo volné dispozice s předmětem omezeno nebo dokonce musí ustoupiti zájmu veřejnému, a kdy vzejde právní poměr z práva veřejného, při čemž pořad práva je vyloučen.

V souzeném případě provozuje stěžovatel živnost mlynářskou, tedy živnostenské oprávnění, jež jest nepochybně upraveno právem veřejným, a spory o tom, zda mu má býti právo k provozu živnosti propůjčeno nebo mu v něm má býti bráněno, sluší vésti výhradně před správními úřady. Vládním nařízením č. 168/1935 Sb. z. a n. v §§ 6 až 15 o úpravě mletí obchodního bylo živnostenské oprávnění mlynářské podstatně omezeno co do volnosti smluvní a provozu živnosti. Jde tu vesměs o normy upravující živnostenské poměry určitého oboru výrobního, jež patří vesměs do oboru práva veřejného, tak zejména i předpis o vydávání kontrolních známek (§ 15 téhož nařízení). Stejnou povahu má a jest v úplné souvislosti další předpis čl. I č. 10, odst. 3 vlád. nař. č. 219/1936 Sb. z. a n. o podmínkách, za kterých lze provozovati obchodní mletí. Bez splnění tam uvedených podmínek nelze vykonávati živnostenské oprávnění v uvedeném oboru a tudíž uváděti do oběhu mlýnské výrobky pšenice a žita, pro něž by nutně potřeboval kontrolních známek dle § 15 vlád. nař. č. 168/1935 Sb. z. a n. Dozor na zachování řečeného nařízení nebo na předpisy podle něho vydané vykonávají podle § 32 téhož nařízení okresní úřady a orgány blíže v tomto paragrafu uvedené.

Hledíc na to, co bylo uvedeno, plyne, že tvrzené porušení stěžovatelem subjektivního práva vyvěrá ve své podstatě z tvrzeného porušení právní normy, jež upravuje poměry živnosti mlynářské s hlediska veřejnoprávního, a nelze proto domnělé právo uplatňovati pořadem práva u soudu, při čemž nezáleží na tom, že stěžovatel svůj nárok označuje jako soukromoprávní, poněvadž podle své povahy jde vpravdě o nárok vyvěřající z práva veřejného.

Bylo proto právem námitce nepřipustnosti pořadu práva vyhověno.